

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 15.

V Ljubljani, v sredo 20. januarija 1886.

Letnik XIV.

Nemci in Slovenci.

Odpadnik cesar Julijan je prepovedal kristjanom šole, da bi ostali nevedni; temu so podobni vsi tisti, ki ne privošijo ljudem šol v maternem jeziku. Šolska postava zahteva, da naj se otroci versko-nravno izgojujejo, naj se njih duh razvija in naj si pridobé vednost in znanost v življenji potrebnih, da postanejo potem koristni udje človeški družbi. Vsakdo vé, kako da je podučevanje samo na sebi težavno, koliko truda in potrpeljivosti je treba, preden se otrokom kaj dopove, preden kaj znajo. Podučevanje pa obsega celega človeka, vplivati se mora na njegovo srce in voljo, na pamet in razum. Vprašam, kako morete drugače otroku na srce govoriti, kako morete buditi v njemu nežna čutila ljubezni in hvaležnosti drugače, kakor v maternem jeziku, na kterege se vežejo spomini na očeta, na mater in na vse, kar ga spominja njegove prve mladosti.

Pa tudi drugih vednost, ki merijo bolj na razvoj uma, da, pri učenju kterikoli, človek napreduje le toliko, kolikor mu je jezik v to pomagal, t. j. kolikor razume, kar se mu dopove; čemu mu je sicer dar jezika, ako ž njim ne more dopovedati, kar hoče in sprejeti poduka, kteri se mu daje. Turki so nekdanj jemali kristjanom otroke in so jih izrežali v najhujše renegate in sovražnike svojega rodú.

Iz tega toraj lahko razumemo, kaka krivica se godi narodu, ako se mu kratijo pravice že v ljudski šoli. A poreče se mi, to se ne godi nikjer več. Res vlada tega več noče, — a pregovor pravi: Bog je visoko, car je daleko. — Sosed reče sosedu v vasi: Vem, da imaš tiste pravice do tega travnika, kakor jaz, a ne zameri, dosihmal sem jaz kosil in pasel na njem, zarad ljubega miru naj ostane tudi za naprej tako; ti bodeš sovlastnik, a korist bodem imel le sam.

Kaj nam pomagajo najlepše besede, kaj nam pomagajo najtočnejše določbe, dokler beseda ostane le beseda, in paragraf pa mrtva črka. Slovenci imajo pravice zahtevati narodnih šol v svojem jeziku in tudi tedaj morajo imeti priliko, da se izobražujejo v maternem jeziku. No, tega Vam nihče ne brani, bode rekel marsikdo, to kar zahtevate že imate, a priznati morate, da Vam je znanje nemškega jezika tudi koristno; več ribe ujedajo male, več narodnosti pa male, svoje narodnosti ne boste mogli ohraniti, prej ali slej se morate potopiti v nemško morje. Toraj zato nam ne privošite narodnih šol, za to se toliko upirati zoper enakopravnost, zato tako povdarjate potrebo nemškega jezika, pri tem pa nočete vedeti, da bi bilo tudi Vam koristno znati drug deželni jezik, jezik tistega naroda, s kterim bivate skupaj v eni deželi.

Nemci toraj hočejo, da bi Slovanom roke zvezali in potem se skušili ž njimi. Ali ni to isto, kar se je nekdanj Slovincem reklo, ako hočete imeti srednjih šol, osnujte si jih sami! — Kdo mora vendar tako brezsrčen biti, da ne žaluje z žalostnim in se ne veseli z veseljem, kdo more biti tako brezčuten, da ne občuti v svojem srcu vse gorje in žalost, ktero proti njegovemu rodu? Ali je to morda zgolj paganski ali ni sploh človeški čut? Božji Izveličar, ki je obsegal vse narode se je vendar največ mudil pri svojem ljudstvu in velik apostol paganov, sv. Pavel, se je pred vsem trudil za ljudstvo, kterege sin je bil. Bližnjega pa ljubi kristjan zavoljo Boga, ta ljubezen mu pa velevala tudi pravico in spošto-

vanje do drugih narodnosti. Kristjan se ne drži nikdar podobe od nakovala in kladi, on nikdar ne pravi: Kar nočeš da bi ti drugi storili, to stori ti njim, kristjan ravna ravno nasprotno, on vsakemu rad dobro stori in privoši.

Prav inako se nam je storilo, ko smo brali, da v štajarskem deželnem zboru konservativni Nemci niso imeli le ene besede, da bi bili stvar odkrili in se prijazni skazali Slovincem. Ne zahtevamo od njih, da bi zagovarjali Slovence; pomagali si bodo že sami, kakor bodo vedeli in znali — taki Nemci, kakor pokojni Herman, so bele vrane — a lahko bi bili rekli, da je nasvetovana resolucija nepotrebna, vsa debata brezvspešna in brezkoristna, da škodljiva, ker prepad med gorenjem in dolenjem Štajarjem se le širi. Pravijo sicer Nemci, tu ne gre za učni jezik, marveč za učni predmet, in znanje nemškega jezika je vendar le koristno. Bolnik je delal oporoko, in je volil sorodnikom toliko, revežem toliko, poslednjič ga nekdo popraša, kje se bo denar vzel? Tega tudi jaz ne vem, odgovori bolnik, a hotel sem dobro voljo pokazati.

Kako je mogoče uspešno in s koristjo podučevati v ljudski šoli tam, n. pr. na enorazrednicah, kjer bi bil učenik vesel, da bi vsi otroci brati znali in si najpotrebnejših stvari priučili. Dr. Dominikuš je to kazal v prav drastičnih izglelih, on je tudi Nemcem rekel, da bi najbolje skrbeli za svojo narodnost, ako bi bili pravični do drugih narodnosti. Pač res, da je pravica podlaga državam; Avstrija je pravna država, ni vzrastla po krivičnih vojskah, marveč po pravnih pogodbah, vse narodnosti imajo enake pravice. Kolikokrat se je to pozabilo, tolikokrat so nastale zmešnjave in nemiri v državi.

Cesar Jožef je hotel Avstrijo vstrojiti vso po enem kalupu, a na smrtni postelji je vse preklical. V naših dneh so skušili to s pomočjo ustave; ni se jim to sponeslo, zmešnjava je postala od dne do dne večja, da bi rešili nemštvo tostran Litve, pripustili so ono stran Madjarom, da naj jo po svoje vstrojijo. A kaj mislite, da je bil sedaj mir tostran Litve. Kaj še! Sila rodi silo. Vsak pritisek rodi protitisek. V teh okoliščinah izdalo se je vladno glasilo: „Mir in sprava med narodi“. — Kaj mislite, da so sedaj razvajeni Nemci vtihnili. — Še huje so začeli rovat, da! njih lojalnost se je pokazala v kaj mračni svitlobi. Začeli so škiliti onstran državnih mej, raje hočejo tujcem podložni biti, kakor doma živeti v enakopravnosti in miru s svojimi sodržavljanji. Nemci so se ločili v avstrijske in očiščene Nemce (nur Deutsche). No, to je pa vendar mnogim oči odprlo. Glasiti so se začeli konservativni Nemci, ter svariti svoje rojake pred takimi „veleizdajci“; vlada ima sedaj mnogo preglavice s takimi (nur Deutschen), ki tiše ne na Dunaj, marveč kam drugam.

Ali ni tukaj očitno, da je pravica podlaga državam, toraj kličemo konservativnim avstrijskim Nemcem, bodite pravični do svojih sobratov v Avstriji, prevago bode imel tisti narod, ki si jo bode zaslužil, tekmovanje mora odprto biti vsim narodom, vsak mora šolo imeti v svojem jeziku, potem naj se skušajo na duševnem polju; Avstrija je varovala zapadno Evropo pred barbarstvom polumesca, ona še živi, svoje naloge še ni dovršila; ni brez pomena, da je ravno v poslednjih časih začela resno misliti na mir in spravo med narodi, le država znotraj krepka, mora slavno in zmagonosno stopati naprej.

Iz tega je pa vendar očitno, da so vsi tisti, ki rušijo mir in spravo med narodi, neprijatelji države, ter delajo na nje oslavljenje in razpad. Časi se spreminjajo in mi ž njimi. Kar je bilo morda pred 20. leti v Avstriji še nekako modérno in se je pokrivalo s plaščem lojalnosti, sedaj več ne more biti. Toraj vsakemu svoje!

Deželni zbor kranjski.

(XVI. seja, 19. januarija.)

(Konec.)

Prošnja županstva v Črnomlji za cenejšo sol se izroči visoki vladi s prošnjo, da naj jo blagovoli pretehtati in se kolikor mogoče na-njo ozirati. — Poslanec Dev predlagal je deželnemu odboru naročiti, da naprosi slavno vlado, da se osnuje zaloga za prodajo soli po nižji ceni v Črnomlji in Metliki, odnosno, da se vpelje prodaja limito-soli po nizki ceni v Belokranji. Toda ta predlog ni obveljal.

Prošnja cestnega odbora v Črnomlji za vzdrževanje okrajne ceste Kočevje-Črnomelj-Metlika in Črnomelj-Vinica iz deželnega zaklada se izroči deželnemu odboru v pretres in rešitev.

O prošnji cestnega odbora Velikolaškega gledé podpore za zgradbo mostov na občinski cesti od Kneja do Karlovice se sklene:

„Deželni odbor se pooblasti, da zastopu občine Lužarje na njegovo vlogo dne 15. oktobra l. 1885 za zgradbo mostov „Pod Stopami“ in „Pod Brankovim“ na občinski cesti od Kneja do Karlovice na podlagi vspeha na lici mesta izvršujočega pregledanja dotičnega načrta, ter z ozirom na stanje že pričetih in izgotovljenih del in konečno z ozirom na stanje omenjene ceste, po napredku zgradbenih del smé v izplačanje naukazati podporo 500 gld. iz deželnega zaklada.“

Za napravo občinske ceste iz Studenca na Golo se dovoli podpora 1000 gld.

Poslanec Dežman poroča o razdelitvi Št. Ožbaldske občine za v dve novi občini in predlaga dotični prošnji izročiti deželnemu odboru, da se na-njo ozira pri osnovi novega občinskega reda.

Poslanec Kersnik omenja, kako čudno in nenaravno je ta občina sestavljena, koliko težav imajo občani, zato naj se uslišijo prošnje občin, ki prosijo razdelitve. Toraj predlaga: „Deželnemu odboru se naroča, da do prihodnjega zasedanja osnuje načrt zakona za razdelitev Št. Ožbaldske občine v dve občini.“ Pri glasovanju obvelja predlog poslanca Kersnika.

Poslanec Hren poroča o prošnji več občin Zatiškega okraja, da naj okrajna sodnija ostane v Zatičini in predlaga, da naj se ta prošnja izroči slavni vladi v dobrohotno uvažanje.

Poslanec Klun omenja, v kako čuden položaj je prišel deželni zbor, ker pri obravnavi o prošnji Višnjegorski ni sprejel predloga poslanca Svetca in jo vladi izročil s toplim priporočilom. Tako pa je takrat priporočal, da naj se preseli sodnija, in danes zopet priporoča, da naj ostane v Zatičini. Kaj si bode slavná vlada mislila o našem deželnem zboru, ki priporoča dve sebi nasprotni reči.

Poslanec Šuklje ugovarja, da si deželni zbor ni dosleden in da se odsekov predlog ne smé tako tolmačiti, kakor ga je tolmačil g. Klun; da pa ne bo dvoma nad tem, zato predlaga, da naj se ta prošnja brez dostavka izroči slavni vladi. Govorita

še Klun in poročevalec Hren potem pa se glasuje in se Šukljejev predlog zavrže s 14 glasovi proti 11 ter sprejme predlog odsekov.

Poslanec Grasselli poroča o prošnji več občin Zatiškega okraja za določilo, da bi se vojaški nabori vršili tudi v Zatičini, ter predlaga to prošnjo izročiti vladi z najtoplejším priporočilom, da se na-njo ozira.

G. deželni predsednik naznanja, da so vojaški naborni kraji po dogovoru z vojaškim poveljništvom že določeni, in da se je za letošnji namen odločila Višnja gora, ker je župan Št. Vidske občine okrajnemu glavarju rekel, da v Zatičini nimajo za nabor pripravnega prostora in tudi ne prostorov za asentno komisijo. Župan v Višnji gori pa je glavarju obljubil, da bode dotične prostore občina preskrbela brezplačno.

Gosp. poročevalec odgovarja, da prosilci ugovarjajo Višnji gori zaradi tega, ker je na meji okraja in pravijo, da naj raje ostane pri starem, ako že ne more biti nabiranje v Zatičini. Pri glasovanju se sprejme predlog odsekov.

Deželni glavar potem ob 1/4 3. uro sklere sejo, in prihodnjo sejo napove za sredo ob 10. uri dopoldne.

(XVII. seja, 20. januarja.)

Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje, potem pa se razdeli došle peticije. Poslanec Luckmann predlaga, da naj se občinski red mesta Ljubljanskega z dnevnega reda odstavi, ker poslanecem ni bilo mogoče dotičnega poročila včeraj prebrati.

Poročilo upravnega odseka o deželnih prikladah, občinskih taksah za ogledovanje živine, o postavah, ki so bile potrjene, o 4% nakladi na najemščino od stanovanščine v Novem mestu, in o nepotrjeni postavi gledé ločitve Vrhopolja od Vipavske občine se vzame na znanje.

Poslanec Lavrenčič izreka pri tej priliki obžalovanje, da dotična postava deželnega zbora ni zadobila najvišjega potrjenja.

Baron Schwegel potem stavi nujni od vseh deželnih poslancev podpisani predlog, da naj se vlada naprosi Rudolfovo železnico prej ko mogoče podaljšati in Trst zvezati z drugimi deželami ter potrebno preskrbeti, da se bo železnica iz Trsta do Hrpolja in Divače potegnila čez Razdrto do Loke, potem od Kranja vkrenila proti Trziču in čez Ljubelj prišla do Celovca, dalje pa čez turistične planine proti Thalheimu in Rottenmannu.

Nujnost tega predloga se sprejme in baron Schwegel takoj vtemeljuje svoj predlog, omenja silne važnosti in potrebe nasvetovane železnice in pravi, da so ga k temu nasvetu napotile obravnave zaradi peazne pogodbe med južno železnico in državo. Taka pogodba bi pač začasno korist imela, stalne pa ne, in naša država bo izključena od svetovnega prometa, od svetovne kupčije, dokler najkrajše zveze s Trstom ne bo imela. Drugi vzrok te zveze je slabi stan južne železnice na Ljubljanskem močvirju, vsled kterega bi morda naša država prišla v nevarnost od edinega ladišča v Trstu za dalje odtrgana biti, ako ne bo o pravem času preskrbela druge železnice do Trsta. To se bo zgodilo, ako Rudolfovo železnico izdela in v nekterih dosedanjih progah popravi. Med drugim je zveza s Pontebo za našo državo odločno škodljiva (tako je!), ker z Benetkami bolje ravna, kakor z našim Trstom. Govornik potem omenja, koliko hitreje in ceneje se dandanes tuneli delajo, kakor pred 20 leti, da se toraj ni vstrašiti pred tuneli, ki bodo potrebni čez naše in turistične planine. Nasvetovana proga Rudolfove železnice bi bila 152 kilometrov krajši, kakor sedaj; do Prage bi bila zveza za 167 kilometrov, do Dunaja 109 kilometrov krajši, kakor sedaj. Do Solnograda bi se skrajšala zveza za 169 kilometrov. Nova železnica bi bila toraj na korist celi državi; deželi česki ravno tako, kakor Spodnji Avstriji in planinskim kronovinam. Toraj ima taka proga pravico do izvršitve. Najprej bi se morala izdelati proga od Loke do Trsta, drugi del čez Ljubelj in tretji del se lahko dela pozneje. Pravico imamo tirjati to železnico in druge dežele bodo pomagale s svojim vplivom; delala se je tranzverzalna železnica, predarelska železnica, in zdaj naj se dela tudi naša tranzverzalna železnica, ker naše planinske in južne dežele pač niso manj vredne. Zato priporoča svoj nujni predlog. (Dobro, dobro!)

Predlog se sprejme potem soglasno.

Poslanec Murnik poroča potem o prodaji de-

želnega poslopja „Igrišče“ in v imenu finančnega odseka predlaga: 1. Deželni zbor se pooblašča, da „Igrišče“ za vsaj sedanjemu dohodku primerno ceno prodati; deželnemu odboru se naroča, temu sklepu pridobiti najvišje potrjenje; 3. prošnja društev „Glasbena Matica“ in „Sokol“, ki želita to poslopje kupiti, se izroča deželnemu odboru v rešitev.

Poslanec Gutmannsthal omenja, da se bo Ljubljana tam morda širila, toraj predlaga, da naj se hiša ne prodá pod roko, ampak javnim potom.

Poslanec dr. Vošnjak dvomi, da bi se po javni prodaji za hišo več dobilo, sicer pa je treba v prvi vrsti ozir imeti na omenjena društva, ki za našo deželo jako koristno delujejo.

Poslanec Dežmana skrbi, da bo škoda za „Narodni Dom“, ako si omenjeni društvu oskrbite lastno poslopje in da se bo ohladila gorečnost za domačo reč. (Veselost in smeh med poslanci in poslušalci!) Zato podpira predlog Gutmannsthalov.

Poslanec dr. Dolenc mu odgovarja, da bomo kmalo imeli „Narodni Dom“, ako g. Dežman poskrbi, da nam bode kranjska hranilnica dala toliko podpore, kakor za njegovo hišo (za deželni muzej). (Veselost! Tudi Dežman se smeja!)

Poslanec Grasselli omenja, da mora kot mestni zastopnik korist mesta imeti pred očmi, da je res mogoče, da se bo mesto tam razširilo, toraj se mu zdi pristavek Gutmannsthalov primeren in bo on zanj glasoval. Društvi tudi menda nista pravega zadeli, da hočete kupiti to slabo poslopje; po njegovi misli jima bo to v škodo. Mogoče je, da se bo občina zanimala za to poslopje, on zdaj tega še ne vé, ako pa nihče ne stori ponudbe, bodele društvu še zmerom po ceni dobile omenjeno hišo.

Poročevalec Murnik povdarja, da z današnjimi predlogi prošnja omenjenih društev še ni rešena; deželni odbor bo imel še le njo rešiti in se bo zavedal svoje dolžnosti, zato nasvetovanega pristavka ni treba.

Pri glasovanju se sprejmó predlogi odsekov, pristavek Gutmannsthalov se pa zavrže.

Poročilo o obrtnem delu v posilni delavnici in o vravnani Trebiškega potoka se odstavita z dnevnega reda.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. januarja.

Notranje dežele.

Ubogi Slovaki! Ta zdihljaj mislimo, da uide vsakemu pravemu Slovanu iz domoljubnega srca, kedar kaj bere o tem tlačnem slovanskem plemenu, na kterega so Madjarji svoje oči že pred več nego 15 leti obrnili, da bi ga pomadjarili. Znano je, da so mu najprvo zatrli lastne v slovaškem duhu ustanovljene šole, da so mu ob enem pobrali za to odmenjeni denar, da so mu zaprli edini znanstven zavod „Slovensko Matico“. Sedaj so se ga lotili od druge strani. Jeli so ga obsipati s slovaškimi časniki, kakor to pri nas na Štajarskem delajo Nemci med Slovenci, kterim so „Kmetskega prijatelja“ pošiljali. Tisti slovaški listi so slovaški le po zunanji obliki, duh pa je čisto madjaronski. Dobro, da jih Slovaki ravno kar nič ne obračajo, in vsak tak list prej ali pozneje za sušico pogine. Kar se jim neče posrečiti s časniki, mislijo doseči z gledališči, ktera, to se zná, da madjarska ali vsaj v madjarskem duhu sostavljena, Slovakom za njihove drage novce vrivajo. V Neutri so jim s slovaškim denarjem pozidali gledališče, po kterem se sedaj madjarski igralci sprehajajo, če prav je prebivalstva po Neutriškem komitatu cele štiri petinke slovaških, peta petinka pa so židje in Madjari. Tako se slovaški denar porablja za to, da se izgojajo narodne kukavice, ktere potem Madjari ravno tako malo obračajo, kakor jih Slovaki sami zaničujejo.

Dvojna mera je **nemško-liberalcem** in **židovskim časnikarjem** že tako priročna postala, kakor vsakdanji kruh. Rabijo jo povsod in za vse; toraj pač ni čudno, da so tudi učitelje jeli ž njo meriti. Tisti učitelji in profesorji, ki trobijo ž njimi v liberalni brezverski rog, so jim dobrodošli zavezniki; nasproti pa tiste, ki imajo zadosti poguma svojo katoliško prepričanje svetu pokazati, črnijo po svojih umazanih listih, kot politične agitatorje. Da so liberalci učiteljem poslednje vrste tako gorki postali, vzroka za to pač ni treba nikjer drugej iskati, kakor v njihovem prepričanju za katoliško reč, ktere se liberalci huje bojé nego hudič blagoslovljene vode. Dokler so se učitelji, posebno po Dolenji Avstriji, še pripoznavali za učence liberalnega nauka, o, kako so jih liberalni časniki opisavali za modre možé in zavedne politikarje. In kaj bi jih ne, saj je bilo njihovo delovanje obrnjeno

proti duhovščini in katoliški veri. Sedaj pa, ko je lep del dolenje-avstrijskega učiteljstva sprevidel, da je na napačni poti in se je s te na pravo pot povrnil, padli so po njih liberalci ter jih trgajo in ovajajo, da se Bogu usmili. V Avstriji se žalibog še po vsih pokrajinah tisti za razsvetljene smatrajo, ki vro po veri in duhovščini udrihajo, vsi drugi so mračnjaki, nazadnjaštvu vdani in kdo vé kaj še vse.

Koroški deželni zbor je bil zaključen 16. t. m. Deželni predstev: Potrebuje se 917.158 gld., pokritega je 207.620 gld. — Primanjkljaj 709.538 gold. se bode pokrila s doklado 20 odstotkov na vino, mošt in meso (34.290 gold.) s 44 odstotkov nakladom na deželo (600.000 gold.) in ostanek 74.648 gold. z ostalim po blagajnah. — Deželnega naklada je 60 odstotkov, ako se prišteje doklada 20 odstotkov za zemljiščno odvezo. — Za vrvanje gorskih potokov v Zilski in Belski dolini se bode vlada prosila, naj privoli 1 milijon gold. v petletnih obrokih, poškodovanim l. 1883 naj se dovoli 200.000 gold. podpore brez povračila, posestnikom gozdov, ki so v prepovedi, naj se olajša zemljiščni davek in kozja paša naj se vredi. — Deželni naklad na žgane pijače 50 stopinj ima biti po 3 gold. od hektolitra. — Poslanec Einspieler zahteva, naj se občinam, ki so za to prosile, pošilja deželni zakonik v slovenskem jeziku, isto tako obravnave v zboru. Prvi nasvet se vladi odstopi, drugi pa zavrže. Vsega skupaj je imel deželni zbor 24 sej.

Vnanje države.

Kulturnega boja na Nemškem bo, ako vse okoliščine ne lažejo, sedaj konec. Bismark je sv. očetu obljubil hvaležnost, kjer mu tega ne bodo zabranjevale dolžnosti, ki jih ima do cesarja in države. Če bode toraj na vsaki strani (cesarjevi in knezovi) le količkaj dobre volje, mora ga skoraj konec biti tega nesrečnega boja, ki je katoliški cerkvi tolikanj solz prizadejal. Kar se tiče Rima, se mu nikakor ne more več očitati, da bi ne imel prave in resne volje za zboljšanje razmer na Nemškem. Boljšega dokaza v tem oziru ne more nihče dati, kakor ga je dal ravno poglavar katoliške cerkve letos Bismarku. Najbolj ste si navskriž obe vladi gledé odgoje duhovščine. Prusija zahteva za-se vrhovno nadzorništvo v duhovskih semeniščih, sveti oče se pa drži sklepa Tridentinskega zbora in odločno zahteva, da bi se izgoja duhovščine edino le škofom izročila. Če nemška vlada ne bode slepa in bode ponujajočo se ji priložnost porabila, bo pri spominu na žalostne dneve, ki jih je katoliški cerkvi s svojo trmoglavostjo napravila, konečno vendarle neopravičeno svojo trmo opustiti morala in se s tem zadovoljiti, kar je cesarjevega, Bogu, oziroma cerkvi pa dati, kar je cerkvenega. Sedaj-le je čas, in sedaj se bode pričelo lepše poveljano življenje katolikom na Nemškem, kteri so bili skoraj 15 let v silnih stiskah v verskem oziru, kterih jedna najhujših je bila, da mnogi na poslednjo uro niso imeli tolažbe sv. cerkve.

Bismark je sv. očetu odgovoril na pismo in najvišje odlikovanje, ki ga je sploh kedaj kak nevladar pri sv. stolu dobil. Pismo se začneja z naslovom, v kterem Bismark papežu pripoznava svetno in duhovsko suvereniteto, kajti imenuje ga „Sire et Votre Sainteté“. (Kralj in Vaša Svetost.) Jako toplo mu izraža svojo zahvalo za veliko odlikovanje in naravnost pripoznava, da ga je ta odlika tembolj razveselila, ker je v zvezi z delom, pri kterem je tudi on pomagal. Dalje pravi Bismark: „Omenjali ste, da se nič bolje ne vjema z značajem rimskega pontifikata, kakor posredovanje za mir. Ravno zaradi tega obrnil sem se do Vaše Svetosti. Da si stranki, ki ste se do Vas obrnile niste bili popolnoma enaki, kajti ena (španjska) v načelniku katoliškega sveta pripoznava in časti svojega poglavarja, me ni prav nič motilo, da bi ne bil imel popolnega zaupanja do Vas. Razmere med Nemško in Španjsko so še vedno take, da se ni bati, da bi kak slučajen razpor vničil stalen mir. Zarad tega se je nadjati, da bode delo Vaše Svetosti imelo značaj stalnosti.“ Konec pisma Bismark sv. očetu obljubljuje, da se mu hoče hvaležnega skazati povsod, kjer mu tega ne bode branila dolžnost do njegovega vladarja in države. Sedaj se pač nekaj kaže, da bodo na Nemškem boljše razmere prišle na površje v katoliški cerkvi. Naj bi nas pa le spet nade ne prevarile.

Balkansko vprašanje bode še več časa Evropo zanimalo, kakor bi se komu na prvi pogled dozdevalo. Že včeranja telegrama iz Belegrada in Aten potrdujeta nam nekaj takega. Srbi kakor Grki branijo se orožje odložiti. Prvi pravijo, da zato ne, ker se bojé, da bi jih potem ta ali ona država (Bolgari ali pa Turki) ne napadli; drugi pa niti vzroka niso povedali, temveč le pravijo, ne! Pravi vzrok tega zanikanja je, kakor se sumniči, bodoča zveza Srbije z Grki. Kam nameravata ali nad Turka ali nad Bolgara, ni še določeno. Določeno pa je, da jo bode Evropa, oziroma Avstrija in Rusija tako hitro raztrgala, kakor hitro bi se v Bolgare zagnala. Še hujše pa bi bôdlo v oči Srbe in Grke, če bi Rusija res priznala bolgarsko zedinjenje, kakor se v diplomatskih krogih govori. Nekteri celó trdijo, da je Rusija to zedinjenje že priznala in da ga je knez Aleksander velesilam tudi že objavil. Poslednje se nam ne zdi verjetno, ker bi bili sicer že kolikor toliko po brzoglavem potu o tem zvedeli. Temu na-

proti pa zopet „Standard“ trdi, da so v Londonu za rusko priznanje že ob srbskem novem letu (13. januarja) vedeli. Kar se konečno razoroženja Turčije tiče, nekteri hočejo vedeti, da se tudi ta ne bo razorožila, ker se boji notranjih, domačih neredov. Dolžna je namreč vojakom menda še vso plačo, katero jim sedaj s papirjem, s takozvanimi „boni“ plačuje, na katerih je zapisano, da s tistimi ljudje potem lahko zopet davek plačajo. Homatij je toraj na vse strani čedalje več in bo Evropa res vso svojo odločnost in veljavo zastaviti morala, da se jih iznebi.

Na **Francoskem** se dobrote z nevhvaležnostjo povračajo. Pisali smo že, da je Grevy nedavno, ko so ga zopet izvolili za predsednika republike, pomislil vse politične hudodelce in med temi tudi Lujiza Mihela. Kaj mislite, da ji je s tem vstregel? Ravno narobe! Kleti je jela in zmerjati predsednika republike in druge uradnike, zakaj da jo je pomislil in je rekla, da od takih ljudi kakor je sedanja vlada, ne sprejme nikakega pomiloščenja, in tudi iz zapora venkaj ne gre. Jetničar ji je na to pojasnil, da če bi ne mislila z lepo zapustiti kraja neprosto-voljnega bivanja njenega, ima že toliko moči na razpolaganje, da jo bodo pod kap posadili. Lujiza Michel mu je na to jela očitati, da je to nesramno in da je on ravno tak ničvrednež, kakor vlada sama ter da je sedanja republika še veliko slabša, nego je bila najslabša monarhija. Ravno tako je huda na svoje nekdanje prijatelje Rocheforta, Clemenceau-a in druge ter pravi, da je nikakor ni volja med tako sodrgo živeti. Prvo delo, ki ga misli v svoji prostosti storiti, bode to, da bode dala svojo mater, ktera sedaj v tujem grobu počiva, izkopati in jo bode položila v lastnem grobu k večnemu počitku, potem pa gré, če treba tudi v Novo Kaledonijo (kjer imajo Francozje kazensko naselbino), le da na Francoskem ne bo živela. Grevy si je s tem činom milosti zopet ljudi na glavo nakopal, ki bodo jeli s petrolejskim verčem okoli hoditi.

Izvirni dopisi.

Sv. Križ pri Trziču, 19. jan. (Nova maša.)

Vse prislovice o potrebi iti na novo mašo, so se 10. januarja tukaj vresničile. Padel je velik sneg, ceste nobene, zametje velikanski, in vendar je bila sijajna nova maša, kar pač živo priča, kako je še naše dobro ljudstvo verno. Če bi tudi bili zametje kakor „hribaci“, na novo mašo pa grem vse jedno, bi se tudi lahko reklo. Domačin, č. g. Grašič, je hotel v svojem rojstem kraju opraviti prvokrat nekrvavo daritev sv. maše Najvišemu, da je srečno in zdrav dovršil svoje študije. Gosp. novomašnik, sin imovitih krščanskih starišev, je imel nesrečo, da ni dovršil mature, a da je bistre glavice, dokazal je dovolj s tem, ko je dovršil bogoslovne študije v Gorici v treh letih. Povabljenih je bilo mnogo duhovnov in drugih, a vreme je kljubovalo silno, kajti padel je velik sneg in burja je nakopičila grozne zamete. V soboto je bilo vse žalostno, mislili so domači, da ne bode niti gostov, niti družega ljudstva. Pa kolikošna vesela prevara v nedeljo! Vkljub strašnem vremenu je bilo vse polno gostov in ljudstva, da se je deset duhovnikov moglo le prav počasi preriniti do velikega altarja. Č. g. Kržič, župnik in bratranec novomašnika, je kot govornik prav dobro rešil svojo nalogo.

Po dokončani cerkveni slovesnosti je sledil okusen obed pri gostoljubnem č. g. župniku Vohineu do litanij, pri katerem so se vrstile razne, navadne in posebne napitnice. Med petimi slovesnimi litanijami nastane silovita burja, delajoča velike zamete, zaradi tega so mislili gostje, koj v vasi pri cerkvi nadaljevati veselico, a skrbni oče, ki je že poletel dal lepo popraviti svojo eno uro oddaljeno hišo, ni bil nikakor s tem zadovoljen. Peljali so se toraj s povabljenimi v najhujši burji, da jim je kar klobuke jemala proti rojstni hiši, ki je bila potem polna veselih gostov spodaj in zgoraj. Tako sijajne nove maše še kmalo ni bilo v tej fari. Bog daj novomašniku svoj blagoslov, da bi zamogel mnogo storiti za kraljestvo Božje in izveličanje duš!

Iz Šmihela poleg Rudolfovega, 18. januarja. Razni deželni zbori in časniki pečajo se že več časa s silno resnim vprašanjem, kako bi se prilegla kmečkemu stanu postava, ki bi omejila prosto ženitev in postava, ki bi omejila nezmerno žganje-pitje. V tej zadevi brali smo tudi, kako hrabro sta se potegovala naša gg. poslanca kanonik Klun in V. Pfeifer v deželnem zboru. Hvala njima! Žal, da kteremu teh gospodov nisem sporočil popred tega-le slučaja, ki ga ima Šmiheljski župnik z neko ženitvijo, da bi bili izvedeli, kaj bi bil odgovoril nanj sl. deželni odbor in kako bi bil vkrenil. Naj ga tedaj „Slovenec“ reši pozabljivosti.

Slepi 25letni človek J. B. pride k g. županu A. W. ter ga prosi za „zglasnico“, da se oženi z neko osebo iz Š. fare. G. župan, meneč, da je popolna slepota kanonični zadržek ženitvi, pošlje ženina k g. župniku. Ta zopet k županu, ker ga popred oklicati ne more, preden ne prinese župnijsko dovoljenje. Župan mu ga iz omenjenega vzroka odreče. Do tukaj dogodek. Vzemimo slučaj, da se je ali se bode slepi J. B. pritožil na sl. dež. odbor. Le-ta mu postavne ženitve prepovedati ne more, toraj dá dovoljenje, da se slepi in popolnoma ubožni človek J. B. poroči. Kaki so nasledki takega odluka? Po mojem mnenju taki-le:

Z odlokom, da se slepi J. B. sme oženiti, naložil je ali bi bil sl. deželni odbor Šmiheljski občini nalog od sedaj zanj skrbeti tudi še za ženo slepega moža J. B. poskrbeti dovolj prostorno stanovanje. Zaslužiti si J. B. ne more ničesa, ker je slep, prositi ne sme in tudi ne more, županstvo ima že tako ž njim hudo breme. Pojdimo dalje. Naj dobi zakonski par kopico otrok. V vsakem slučaju ne oče in ne mati ne bota sposobna za zaslužek, zopet davek župniji. Dalje. Bo li vstani mati 4 ali 5. otrokom in slepemu možu toliko zaslužiti, da se družina pošteno preživi, ker krasti po nobeni postavi ne smejo. Kaj v slučaju, ko bi mati pri neodraslih otrocih revni svet zapustila. No, kaj, županija naj skrbi za družino slepega moža, saj je dobil s silo dovoljenje, da se sme ženiti... Kaj bi v takih slučajih vendar ne bila postava pametna in pravična, če bi se ljudem take vrste zabranjevala prosta ženitev, in ubogemu ljudstvu ne nakladala groznih, pa zraven nepotrebnih stroškov? Vsaj priprosto ljudstvo kliče že vsakemu poslancu: dajte nam že vendar enkrat preskrbeti tako postavo, sicer naša ramena onemagajo pod neznosnimi bremenmi.

Izid tega slučaja sporočim Ti, dragi „Slovenec“, o svojem času, županija pa naprej vidi, kako breme jo čaka in kdo bi po pravici nejevoljen ne bil, če se občinam tako nepotrebni davki nakladajo.

Slednjič našemu vrlému poslancu, g. Viljemu Pfeiferju, pristržno zahvalo, da se je v deželnem zboru tako možato potegnil za odpravo „trtne uši“: zloglasnih ciganov, ki so posebno v naših krajih prava kuga!

Trgovinska in obrtnijska zbornica

je imela dne 29. oktobra 1885 svojo redno sejo, kateri je predsedoval predsednik Josip Kušar v navzočnosti vladinega zastopnika, g. c. kr. dvornega svetnika Rudolfa grofa Chorinskega.

Seje so se vdeleževali ti-le gg. zbornični svetniki: Ivan Baumgartner, Ivan Dogan, Oroslov Dolenc, Ivan Nep. Horak (podpredsednik), Alojzij Jenko, Anton Klein, Maks Krenner, Karl Luckmann, Mihael Pakič, Ivan Perdan, Vaso Petričič, Josip Ribič, Franc Ksav. Souvan in Jernej Žitnik.

Predsednik konstatuje navzočnost v sklepčnost potrebnega števila zbornikov, otvori sejo in imenuje overovateljska zapisnika današnje seje gg. Ivana Baumgartnerja in Antona Kleina.

I. Odobri se zapisnik seje z dne 9. oktobra t. l.

II. Zbornični tajnik poroča o delovanju zbornicem v času od dne 29. junija do 29. oktobra t. l., kar se na znanje vzame.

To poročilo obsega med drugim sledeče:

1. Ukaze vis. c. kr. trgovinskega ministerstva zadevajoče:

- Navodila o onem v Rumunijo uvoženem blagu, ki se ima po pogodbi tarifi ocariniti. V to svrhu treba blagu izvirne potrdnice, ki jo imajo izdavat v odpravnem kraju bivajoči rumunski zastopnik, oziroma krajno oblastvo ali pa načelnik carinskega urada, kteremu se blago za izvoz v Rumunijo napové;
- trgovino z netilnim blagom ob zapadnem obrežji afrikanskem, v Egiptu in južni Ameriki;
- rabo francosčine ali italijanščine v trgovinskem dopisovanju na iztok ali v orijent, ktera jezika celó angleški trgovci v dopisovanju rabijo, kadar pošiljajo svoje cenike itd.;
- navodila o natančni oznambi kot uvozno ali prevozno blago, kadar se pošilja v Švico;
- zopetno premeno nekterih postavk ruske carinske tarife;
- naznanilo, da se bodo o pravem času izdala po-

trebna navodila o sestavljanju statističnega poročila za l. 1885;

- opozorjenje na spomenico priobčeno v listu „Austria“, ki jo je spisal in trgovinskemu ministerstvu predložil trgovec Jurij Hütterot v Trstu razpravljajoč načine in sredstva, ktera bi utegnili biti primerna, da bi se povzdignila trgovina z iztočno Azijo;
- opozorjenje na poročilo o trgovinskih razmerah perzijskih, priobčeno v listu „Austria“, ktero je spisal vodja c. in kr. konzulata v Teheranu, stotnik konjice g. Rudolf Fuchs;
- opozorjenje na razpravo o izvršbi razsodb avstrijskih in ogerskih sodišč v Bolgariji. Ta razprava, priobčena v listu „Austria“, podaja prizadetim trgovcem jako važne poduke o trgovinskih razmerah v Bolgariji;
- doposlatev normalnega uzorca tkanine, iz ktere se imajo napravljati propisane hlače za uniformo državnih uradnikov;
- poročilo, da se je odpravilo samotrštvo z žigicami in cigaretnim papirjem na Grškem;
- naznanilo, da je francoska vlada oporekla napravo, s ktero je bila naznačila riž in jednako blago kot vojno premitnino (contrebant), ako se je uvozilo na Kitajsko;
- navodila o vpisovanju (trgovskih) znamk (mark);
- opozorjenje na poročilo c. in kr. konzulata v Belemgradu, priobčenem v listu „Austria“, o razmerji avstrijske in ogerske izvozne trgovine v Srbiji. To poročilo nasvetuje sredstva, kako naj bi se izvozna trgovina pomnožila, in navaja imenoma mnogo poštenih in zaupnih trgovskih tvrdek v Belemgradu in drugih večih mestih na Srbskem, ki tudi izterjavanje in kupčijska posredovanja dobro oskrbujejo.

2. Razpise vis. c. kr. drž. vojnega ministra zadevajoče oskrbovanja vsevrstnega blaga za vojniško opravo itd.

3. Dopise c. kr. deželne vlade zadevajoče:

- Poročilo, da je vis. c. kr. trgovinsko ministerstvo odobrilo računski sklep zbornični za l. 1884;
- poročilo, da se je odobrilo zadrugovanje političnega okraja Kamniškega;
- poročilo, da se je pričelo podučevati na obrtni napredovalni šoli v Kamniku;
- poročilo, da se je Mozelski občini, političnega okraja Kočevskega, dovolila preložitve letnega sejma;
- poročilo, kam naj se vplačujejo globe zaradi prestopkov obrtnih propisov.

4. Napravo obrtnih knjig v domačo rabo zbornice.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Današnja seja deželnega zbora) je trajala do 1/2 3. ure popoldne. Jutri je zopet seja. Na dnevnem redu je mestni statut Ljubljanski, pa delo po kaznilnicah.

(Prekrasno monštranco) v romanskem slogu izdelal je tukajšnji domači pozlatar g. Leopold Tratnik za župnijsko cerkev št. Lovrenško na Dolenjskem. Delo je prekrasno in je monštranca le nekaj dni videti v „Katoliški Bukvarni“. Častno je za nas Slovence, da imamo v Ljubljani dva taka mojstra, ki se smeta s svojimi izdelki za cerkev povsod s ponosom pokazati.

(Za državnega nadpravnika) v Gradci imenovan je svetnik ondašnje nadsodnije dr. Viktor Leitmaier. Za svetnika pri Graški nadsodnji imenovana sta poleg svetnika Ljubljanske deželne sodnije g. J. Ledeniga tudi še svetnika Morie Wellspacher deželne sodnije v Gradcu in dr. Ottwin Heiss deželne sodnije Koroške.

(„Hren contra Hren ali deželni poslanec v škripeih“), bi se lahko imenovala povest iz deželnega zbora, ko bi jo kdo ravno spisati hotel v poduk vsem tistim, ki bi radi poslanci postali, pa jim prave odločnosti manjka. Več o tem glej današnje sporočilo o včeranji seji deželnega zbora kranjskega.

(Snega) je ponoči toliko padlo, da ga je še nekaj nad dva čevlja na debelo. Posebno živo je po mestu, kjer so okoličani z vozmi in sanmi pritislili, da ga hitro izvozijo v vodo. Po glavnih trgih zmetali so ga mestni delavci na kupe, da imajo ljudje in vozovi prosto pot. Na južnem kolodvoru so najeli 300 delavcev, da ga bodo s poti spravili.

(Železnični promet) je velik sneg danes ponoči popolnoma vstavil, ker od tedaj pa do danes zjutraj do 9. ure ni bilo nobenega vlaka, ne iz Dunaja, ne iz Trsta. Še le dopoldne so zopet začeli vlaki prihajati. Poštni vlak, kateri dopoldne dohaja, imel je čez dve uri zamude.

(Nov mešanec), oziroma tovorni vlak, z nekterimi vozmi za osebni promet, vpeljal se bode s 1. februarjem med Št. Petrom in Ljubljano vsled prošnje dotičnih županstev pri južni železnici. Iz Št. Petra bo odhajal ta vlak vsak dan ob 3. uri 5 m. zjutraj, iz Prestraneka ob 3. uri 24 m., iz Postojne ob 3. uri 53 m., iz Rakeka ob 4. uri 28 m., iz Logateca ob 5. uri 12 m., iz Borovnice ob 6. uri 15 m. in bo prišel v Ljubljano ob 7. uri 17 m. zjutraj. Cene bodo, kakor pri mešancu in se bodo dobivali tudi vožnji listki po znižani ceni za sem in tje.

(Občni zbor pevskega društva „Slavec“) bil je v ponedeljek zvečer v čitalnični restavraciji dobro obiskan; zbralo se je okoli 45 članov. Poročilo predsednikovo in tajnikovo je bilo živahno odobravano; iz blagajniškega poročila povzamemo, da ima društvo okoli 50 gold. gotovega denarja; za zastavo nabranga pa 237 gold. — V odbor so bili voljeni gg.: Ant. Jeločnik, za predsednika; J. Vidmar za podpredsednika; Janko Pajek, za tajnika; Franc Sakser, za blagajnika; za odbornike: F. Dekval, Ant. Jeršek, J. Kramar, Ant. Kavčič in Fr. Pregel; za blagajnične revizorje: Fr. Hribar in M. Jeločnik. — Med nasveti in interpelacijami nam je naznaniti, da je bil Ivan Meden izvoljen jednoglasno za častnega člana. —r.

(Tedensko poročilo krajevske podružnice „Narodnega doma“ v Ljubljani.) Kakor nam poročajo naši poverjeniki, pristopili so k naši podružnici z mesečnimi doneski tudi nekteri naši politični nasprotniki in pravi Nemci. Ne vemo, kaj jih je napotilo do te požrtvovalnosti, ali osobne razmere ali prepričanja, da si s zidanjem „Narodnega doma“ v Ljubljani postavlja slovenski narod tisti ponosni spomenik, ki bode leta in leta pripovedoval tudi tujcem, da si je mali slovenski narod v občni kulturni zgodovini izbral sicer malo prostora; a tega nališpal z drobnimi in dragocenimi biseri. In hvaležni smo jim za te darove. Imamo pa tudi v bližnji rojake, kateri so nam zvesti prijatelji in znanci; a kadar poprosiš tacega Slovence, za mal donesek, pogleda te on melankolno v obraz, kakor bi ti dejal: „Prijatelj, velike so tvoje zmote!“ — Res, siromašen je naš narod slovenski in on ostane tak in ti poslednji naši narodnjaki, ako ne mislijo skoraj popustiti svojih — dobrih nazorov, naj ostanejo vsaj prijatelji nam in naši podružnici. Upamo! — Število razprodanih knjižic je narastlo na 43, toraj za dve knjižici. Dobili smo ju pod št. 32 in 350 (poverjenika gg. J. O. in G. M.) obe iz Ljubljane. Lepo hvalo njima, kakor tudi onim, ki so nam poslali nekaj manjših svot, nabranih na krajevske knjižice. Odbor.

(Mrtvoud) zadel je g. Valentina Telbana, posestnika na Brezovici, v ponedeljek dopoldne med deseto in enajsto uro. Telo mu je na polovico života popolnoma otrpelo, govor pa zaprt. To je v teku jednega leta že drugi mrtvoud pri tem gospodu.

(O vremenskem sporočilu.) Več častitih gospodov izrazilo nam je željo, da bi radi imeli redno vremensko sporočilo iz Ljubljane. Radi jim ustrezemo in ga bomo od danes nadalje redno donášali na poslednji strani.

(O štajarski železnici,) ki bo vezala Rogatec-Slatino z južno železnico, „Südost. Post.“ tako-le piše: Če deželni odbor res želi Slatino zvezati z južno železnico, kolikor možno na sever, naj potegne progdo do Maribora, ktera bi bila 24 km. dolga in ljudje že zadosti dolgo moledvajo zanjo in je na vsak način bolj umestna kakor pa zveza s Poličani. Omenjena železnica tekla bi po zemlji vse-skozi jako produktivni in bi se lahko sklenila z Zagorsko železnico. Kar je pa še večje vrednosti, je pa ta progda del nekdanje železnice Dunaj-Novi, ktere posamični deli so na Štajarskem že dodelani, za druge se je pa dovoljenje izdalo za priprave. Proga Slatina-Poličani meri 13½ km., Poličani-Maribor pa 34 km.; toraj skupaj 47½ km. Proga Sv. Križ-Ptuj merila bi 29 km., Ptuj-Maribor 24 km.; skupaj 53 km. Ta progda bila bi sicer memo prve za 5½ km. daljša, kar pa nima prav nobenega pomena, če pomislimo koliko korist imeli bi mesti Maribor in Ptuj; Slatina prišla bi

pa na ta način v direktno zvezo z Gradcem, Dunajem, Budapešto, z Zagrebom. Stroški bi res bili nekaj večji, za to bi pa prav za prav dve lokalni železnici imeli.

Razne reči.

— Kakošno je na dnu morja. Odkar so začeli pokladati na dno morja telegrafsko žico, so tudi tukaj marsikaj našli, česar se niso nadejali; našli so med drugim, da na dnu morja biva živo živalice čisto različne od onih, ki so po zgornjem morji, sedaj so take živalice le v okamninah nahajali. Kako pa dobé živalice iz take globočine? Najprej izmerijo globočino. V ta namen spusté topovo kroglo 30 funtov težko na jekleni struni. Na stroji, ki se za to rabi, je naznanjeno število fathomov, (Faden, morski čevlj = 1,82 m.) in kadar pride krogla do dna, skreči se peró, ki je vtrjeno na vretenu. Kroglo pusté na dnu. Potem vržejo mrežo, ki je privezana na štirivoglat železni okvir, ta se potopi v blato, v mrežo pa se nalóvi vse, kar je tam blizo. Večkrat potrebujejo cel dan, preden mrežo, polno morskih prebivalcev iz dnu morja potegnejo. Mreža jih prinese cele škafe. Vse živali te globočine spadajo k okamnelim, t. j. takim živalim, ktere sedaj le poznamo kot okamnine in so ostanki starodavnih dób. Vendar to je še le začetek teh preiskovanj, in nadjati se je, da se bode našlo marsikaj zanimivega za zemljelovstvo. Dosedanje preiskovanje je pokazalo, da je na dnu morja grez, ktero imenujejo po raztrtih lupinah nekega živalskega plemena globigerinina-grez. Ta grez je gosta, viš-njevasta in prilepna, ker razen teh lupin ni mnogo druge sestavine vmes, samo teh lupin je pa grozno veliko. Včasih se nahaja vmes tudi meteorno železo. A na dnu morja ni skal niti peska. Zalivski tok (Golfstrom) vtrga pri kraji pesek in led, a ne dá mu na dno pasti. Morsko dno pada na jugu od nove Anglije kakih 100 milj od brega le počasi, a potem neutegoma in je tako globoko, kakor je visok hrib Washington (Rigi novo-angleške Švice). Ta prepad morskega dna imenujejo zalivski prepad, ker je pod zalivskim tokom. Po dnu teh morji se pre-liva tako zvani Labrodorski tok, tudi poletu ni nikdar topleje kakor 38° (Fahrenheit) po zimi pa le 32°, = 3° do 0° (Reaumur). Vodena toplota se zniža z globino, tako da je na dnu povprek 34° F. Preiskovanje globine morja kaže, da po dnu morja ni gosta tema, marveč svetlikanje njegovih prebivalcev. Ko bi bili tudi 3000 čevljev pod morjem, bi videli sijajne bele luči, ki imajo goste sence in morsko dno razsvetlujejo. Koralni logi tudi tam globino razsvetlujejo. Prebivalci morskih globin imajo oči, tedaj jih morajo tudi rabiti. Gotovo je, da solnce v te globine nikdar ne prisije, oči teh živalic gledajo le svetlikanje morskih prebivalcev. Nektere teh živalic svetlikajo tudi, ko jih izvlečejo na površje.

Telegrami.

Dunaj, 20. jan. „Pol. Cor.“ naznanja iz avtentičnega vira Belogradskega, da ste novici o prenehanji zasobnega prometa na srbskih železnicah zaradi prevaževanja vojakov in da bo Srbija poklicala drugi vojaški nabor 24. t. m. pod orožje, ker je Garašanin zavrnil zahtevo velesil gledé razoroženja, — nevtemeljeni. Da se morajo vojaki drugega nabora 24. januarja zopet pod zastave uvrstiti, naročilo se jim je že tedaj, ko so jih odpustili domu. Garašaninova odbitev ni z vojniki drugega nabora v prav pobeni zvezi.

Praga, 20. jan. Danes zvečer pričakujemo naučnega ministra Gautscha z Dunaja.

Beligrad, 19. jan. Da se je Srbija zahtevanju velesil gledé razoroženja vstavila, ni nikogar iznenadilo, da je pa poleg tega še drugi nabor na 24. t. m. zopet na vojsko sklicala, zaradi tega so se pa vsi in povsod spogledali. Dotični poziv zahteva da se morajo vsi vojniki drugega nabora dne 24. januarja popolnoma oboroženi in za tri dni z živžem preskrbljeni pri svojih nabornih okrajih zbrati. Na ta način imela bo Srbija konec januarja 120.000 mož prvega in drugega nabora pod orožjem.

Sofija, 19. jan. Bolgari so rekli, da takoj orožje odlože, kakor hitro bodo na Srbskem to pričeli, ali pa če so jim velesile porok, da se Srbi potem ne bodo zopet na njihovo zemljo zakadili, kakor so to pri prvem navalu storili.

Umrlí so:

15. jan. Janez Wagner, pekovski pomočnik, 41 let,

Poljanska cesta št. 13, otrpnenje možgan. — Ignacij Vimar, ševljár, 70 let, Kolodvorske ulice št. 28, otrpnenje možgan.

Tujci.

18. januarja.

Pri **Maliču:** Grof Zichy, virtuoz na glasoviru, z Dunaja. — Kessel, tajnik, z Dunaja. — Horowitz, Schwank, Hoffmann, trgovci, z Dunaja. — Moline, zasebnik, iz Trbiča. — Viljem Krauseneck, trgovec, iz Trsta.

Pri **Slonu:** Ljudevit Badirich, zasebnik, z Dunaja. — Lorenc Brunelli, zasebnik, iz Trsta. — E. Walmarin, trgovec, iz Trsta.

Pri **Bavarskem dvoru:** Ignacij Mantl, posestnik, z družino, iz Traunika. — J. Walwasini, konjski kupec, iz Monze.

Pri **Južnem kolodvoru:** Jurij Schiller, trdovec, z Dunaja.

Pri **Avstrijskem caru:** Gustav Hontschitz, krošnjár, z Dunaja. — Janez Korče, zasebnik, iz Cérknice. — Pribrovec, posestnik, iz Kroke.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	termometer po Celziju			
19. 7. u. zjut.	721.46	— 3.6	brezv.	megla	22.50
2. u. pop.	721.01	— 2.0	sl. zah.	oblačno	
9. u. zveč.	719.76	— 2.2	sl. szh.	sneg	snega

Oblačno, dopoldne sneg. Srednja temperatura —2,6°, za 0-6° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

20. januarja.

Papirna renta 5 % po 100 gl. (s 16 % davka)	84 gl. 10 kr
Sreberna „ 5 % „ 100 „ (s 16 % davka)	84 „ 15 „
4 % avstr. zlata renta. davka prosta	111 „ 50 „
Papirna renta. davka prosta	101 „ 15 „
Akcije avstr.-ogerske banke	871 „ — „
Kreditne akcije	296 „ 60 „
London	126 „ 15 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleonid.	9 „ 99 „
Ces. cekini	5 „ 91 „
Nemške marke	61 „ 80 „

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani

(3)

se dobiva

Okrožnica

Njih Svetosti papeža Leona XIII.

krščanski uravnavi držav.

Obsega 32 strani v osmerki in velja 6 kr., kdor jih naroči več skupaj jih dobi še ceneje.

Učenca ali praktikanta

takoj sprejem v svojo prodajalnico z mešaním blagom; deček, ki je dovršil 14. leto in saj drugi gimnazijalni ali realni razred, mora biti dobro odgojen in s poštene hiše; zdrav, čvrst, brez kake telesne napake; Ponudbe naj se pisмено naravnost meni pošljejo!

Fr. Ks. Goli,

(1)

trgovec v Idriji.

Surova vazelina

(Roh-Vaseline),

neka rudninska mast, ki je najboljše mazilo za usnje in jermenje, ker tudi še tako trdo usnje takoj voljno in mehko stori, ga obvaruje, da se ne premoči, ne strohni in se ne osuši ter postane s tem mazilom bolj trpežno.

Surova vazelina je tudi dobra za vse mazanju podvrženo orodje. Izvstno je to mazilo tudi za mazanje

konjskih kopit,

kar spričuje vis. e. kr. ministerstvo s svojim razglasom 12. julija št. 2030 in priporočila mnogo živinozdravnikov. Naj bi se toraj vsakdo o dobroti tega mazila sam prepričal. Velja v kositarskih škutljah 10, 35, 50 in 80 kr. po velikosti. Trgovci je dobijo po znižani ceni.

Za obilno naročevanje se priporoča

FRANC RUS,

(1)

zaloga surove vazeline v Novem mestu.

Kongo - cevke.

Najuvečje za kadilce, kar ni prav nič zdravju škodljivo.

Velja jih 100 le 85 kr. in so pripravne za vsakega, naj že kadi cigarete, smodke ali viržinke. Razpošilja jih raznovrstne proti povzetti (4)

tovarnična zaloga Julija Weiss-a

na Dunaji, I., Rothenthurmstrasse Nr. 23.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.